

LA REVISTA

de l'IES de Santa Coloma de Farners

Desembre 2011

Índex

Nota d'agraïment	2
Espai de Pensament Crític	
Pensament Crític Imma Pita i Sylvia Barragán	3
Banca ètica Xavier Tarrés	4
Opinió	
Aeroport Costa-Brava Adrià Tauler	4
Agur ETA: i si et dic que això ja s'ha acabat? Sergi Urzay	5
17N Maria Deulofeu	5
7CiÈnCiEs	
Lynn Margulis, inconformista de l'evolució Jordi Serra	6
GrAf0mAnIa La dIaBòLiCa MaNia D'eScRiUrE	
GI-533 Gustavo Chiappe	7
Niu de llops. Història d'un pou on no s'ha de tornar a caure Sergi Urzay	7
El veritable objectiu de l'explosió Arnau Restudis	8
Llibrofàgia	
El company, de Cesare Pavese Arnau Figueras	9
El pa dels anys joves, de Heinrich Böll Arnau Figueras	9
Llibrofàgia	
Una mirada més enllà del nostre interès Joan Pubill	10
Ventanas al interior.	
Vivencias recopiladas por Enrique Méndez Vives. Sylvia Barragán	10
Art i artistes novells	
1r d'ESO Maria Calduch, Mariona Nierga, Noemí Sánchez, Miruna Buterez, Nadia de Sandoval, Joan Tassis.	11
Llocs per descobrir	
Un viatge a l'estranger Núria Singh	14
Noruega, existeix la nit? Robert Alcañiz	15
I si en fem una pel·lícula?	
El capellà de les Planes, l'any 1329 Elvis Mallorquí	16
Entrevista	
Enquesta a l'Eduard Boada Sergi Guillén	18
Activitats del centre	
Sortida a Roses Glòria Villa	19

Nota d'agraïment

Els pares i germana d'en Xavier Rebollo fan saber a tot els alumnes del centre que agraeixen les mostres de condol rebudes i que us agraeixen que hàgiu estat al seu costat en uns moments tan difícils i que us portaran sempre en el seu cor.

Molt agraïts.

Família Rebollo.

LA REVISTA - 1r Trimestre curs 2011-2012 - Santa Coloma de Farners

Correu electrònic: revistaessantacoloma@gmail.com

Edita: Institut de Santa Coloma de Farners

Imprimeix: AG Cantalozella

Dipòsit Legal: GI-242/2009

Portada:
Toni Riera

Coordinació de biblioteca
Sylvia Barragan
Ramon Llorens

Bústia de col·laboracions

Podeu fer-nos arribar els suggeriments, col·laboracions, articles, cartes... a coordinació de biblioteca o a algun membre del Consell de Redacció.

Imprès amb paper 100% reciclat.

Espai de Pensament Crític

Pensament Crític

■ Imma Pita i Sylvia Barragán

Som en un moment històric, com n'hi ha hagut d'altres abans, en el qual la societat, el món que ens envolta, les institucions i les persones que ens han de governar perden credibilitat dia a dia i tots ens creiem immersos en una suposada crisi de la qual només podrem sortir si acceptem el que ens diuen entitats força alienes a nosaltres: el FMI, el Banc Europeu, les decisions preses en cimeres del G8, del G20, etc. No ens deixen opcions: ens quedem sense possibilitats de presentar alternatives, sense permetre que d'altres veus plantegin sortides diferents a les que ens vénen donades.

És en aquest moment en què creiem imprescindible obrir un espai d'intercanvi d'idees, de discussió en el qual tota la nostra comunitat educativa pugui dir la seva i, potser, trobar instruments d'anàlisi d'aquest "cul de sac" anomenat crisi.

El camí que us proposem l'hem anomenat Espai de *Pensament Crític*. Però, què volem dir quan parlem de pensament crític? Parlem d'aquell pensament que analitza i avalua la consistència dels raonaments, en especial les afirmacions que la societat accepta com a vertaderes en el context de la vida quotidiana. L'objectiu del pensament crític és el d'evitar les pressions socials que porten a l'estandardització i al conformisme.

Hem presentat una situació i hem posat nom a la proposta que fem per fer-li front, però com la portarem a terme? Fins a on volem arribar? No ho sabem del cert però el que sí que sabem és que l'únic camí possible ha de passar pel diàleg, per recuperar la capacitat d'anàlisi i d'implicació de tota la societat en els problemes que li pertoca resoldre.

Des de la nostra petita contribució a aquesta nova manera de fer us deixem tres propostes per comentar i analitzar a través d'aquest nou espai creat a la nostra revista, o a través de l'espai que obrirem a la pàgina web del centre, o a través de les xerrades que tenim la intenció de portar a terme durant el segon trimestre d'aquest curs:

Què pensem d'aquesta afirmació d'en Eduardo Galeano?

- *La utopia està en l'horitzó. Faig dues passes, ella s'allunya dues passes i l'horitzó s'allunya deu passes més enllà. Doncs, per què serveix la utopia? Per això, serveix per a caminar.*

I d'aquesta frase de Miguel de Unamuno?

- *Que inventin ells!*

- I d'aquest pròleg d'en Noam Chomsky al llibre *Hay alternativas* (Vicenc Navarro, Juan Torres López y Alberto Garzón Espinosa. Editorial Sequitur / ATTAC, Justícia Econòmica Global Zaragoza, 2011)?

- *En 1978 el presidente del sindicato más poderoso de Estados Unidos, Douglas Fraser, de la federación de los trabajadores de la industria del automóvil United Auto Workers (UAW) condenó a los "dirigentes de la comunidad empresarial" por haber "escogido seguir en tal país la vía de la guerra de clases (class war) unilateral, una guerra de clases en contra de la clase trabajadora, de los desempleados, de los pobres, de las minorías, de los jóvenes y de los ancianos, e incluso de los sectores de las clases medias de nuestra sociedad". Fraser también los condenó por haber "roto y descartado el frágil pacto no escrito entre el mundo empresarial y el mundo del trabajo, que había existido previamente durante el periodo de crecimiento y progreso" en el periodo posterior a la Segunda Guerra Mundial conocido comúnmente como la "edad dorada" del capitalismo (de Estado).*

El reconocimiento de la realidad por parte de Fraser fue acertado aunque tardío. Lo cierto es que los dirigentes empresariales y sus asociados en otros sectores de las élites dominantes estaban constantemente dedicados a una siempre presente guerra de clases, que se convirtió en unilateral,

sólo en una dirección, cuando sus víctimas abandonaron tal lucha. Mientras Fraser se lamentaba el conflicto de clases se iba recrudeciendo, y desde entonces ha ido alcanzando unos enormes niveles de crueldad y salvajismo en Estados Unidos que, al ser el país más rico y poderoso del mundo y con mayor poder hegemónico desde la Segunda Guerra Mundial, se ha convertido en una ilustración significativa de una tendencia global.

Durante los últimos treinta años el crecimiento económico ha continuado –aunque no al nivel de la "edad dorada"–, pero para la gran mayoría de la población la renta disponible ha permanecido estancada mientras que la riqueza se ha ido concentrando, a un nivel abrumador, en una facción del 1 por ciento de la población, la mayoría de los ejecutivos de las grandes corporaciones, de empresas financieras y de alto riesgo, y sus asociados. Este fenómeno se ha ido repitiendo de una manera u otra a nivel mundial. China, por ejemplo, tiene una de las desigualdades más acentuadas del mundo.

Se habla mucho, hoy en día, de que por el hecho de que "Estados Unidos esté en declive" hay un cambio en las relaciones de poder a nivel global. Esto es parcialmente cierto, aunque no significa que otros poderes no puedan asumir el rol y la supremacía que ahora tiene Estados Unidos.

El mundo se está convirtiendo así en un lugar más diverso en algunos aspectos, pero más uniforme en otros. Pero en todos ellos existe un cambio real de poder: hay un desplazamiento del poder del pueblo trabajador de las distintas partes del mundo hacia una enorme concentración de poder y riqueza. La literatura económica del mundo empresarial y las consultorías a los inversores súper ricos señalan que el sistema mundial se está dividiendo en dos bloques: la plutocracia, un grupo muy importante, con enormes riquezas, y el resto, en una sociedad global en la cual el crecimiento –que en una gran parte es destructivo y está muy desperdiciado– beneficia a una minoría de personas extraordinariamente ricas, que dirigen el consumo de tales recursos. Y por otra parte existen los "no ricos", la enorme mayoría, referida en ocasiones como el "precariado" global, la fuerza laboral que vive de manera precaria, entre la que se incluye mil millones de personas que casi no alcanzan a sobrevivir.

Estos desarrollos no se deben a leyes de la naturaleza o a leyes económicas o a otras fuerzas impersonales, sino al resultado de decisiones específicas dentro de estructuras institucionales que los favorecen. Esto continuará, a no ser que estas decisiones y planes se reviertan mediante acción y movilizaciones populares con compromisos dedicados a programas que abarquen desde remedios factibles a corto plazo hasta otras propuestas a más largo plazo que cuestionen la autoridad ilegítima y las instituciones opresivas entre las que reside el poder. Es importante, por lo tanto, acentuar que hay alternativas.

Las movilizaciones del 15M son una ilustración inspiradora que muestra qué es lo que puede y debe hacerse para no continuar la marcha que nos está llevando a un abismo, a un mundo que debería horrorizar a todas las personas decentes, que será incluso más opresivo que la realidad existente hoy en día.

Rest a oberta aquesta porta a tothom que hi vulgui participar. Podeu enviar els vostres comentaris al correu de la revista: revistaessantacoloma@gmail.com.

Espai de Pensament Crític

Banca ètica

■ Xavier Tarrés

Sovint, quan parlem de la crisi econòmica actual, ens preguntem qui són els responsables de la tràgica situació a la qual hem arribat. Són denominador comú de la majoria de converses els polítics, els mercats financers i els bancs. Els polítics perquè amb la seva curta visió no han previst els resultats i els perills de les seves actuacions. Els mercats financers que, gràcies a la gran desregularització de la qual es beneficien, campen lliurement i s'aprofiten de la situació feble dels Estats per omplir les seves butxaques a base d'especulació. Finalment, els bancs que amb comportaments sovint irresponsables han posat en risc la seva pròpia estabilitat i la del sistema financer en general en primar els seus resultats per sobre de la seva seguretat. Gran part del problema del dèficit públic prové dels diners que els governs han hagut d'injectar al sistema financer per culpa de les seves males pràctiques.

Sovint ens queixem de comportaments bancaris que no ens agraden com pot ser el descrit anteriorment, les comissions abusives o la forma de gestionar els nostres estalvis. En aquest últim punt, potser el menys qüestionat, caldria que hi poséssim una mica d'atenció. Quan invertim els nostres estalvis en un fons d'inversió o en qualsevol altre producte d'una entitat bancària, aquesta els reinverteix buscant, lògicament, la màxima rendibilitat. I aquí hi ha el fons de la qüestió: segur que nosaltres també volem obtenir el màxim rendiment, però no a qualsevol preu. Potser nosaltres tenim fermes conviccions ecologistes, pacifistes o som defensors en molts àmbits de la justícia social. En aquest cas es pot donar la paradoxa que estiguem lluitant al carrer per qualsevol d'aquests ideals i siguem a la vegada, sense ser-ne conscients, socis d'empreses que malmeten el medi, fabriquen armament o exploten els treballadors. Com? Doncs els diners que hem portat al banc es poden haver utilitzat per comprar accions d'aquestes empreses.

Les inversions ètiques pretenen salvar aquesta incoherència. La banca ètica és una banca alternativa que té com a objectiu assegurar que totes les inversions tenen una finalitat ètica, ecològica i social. Invertint en un banc ètic podem estar segurs que els nostres diners no serviran per finançar empreses que no tinguin un comportament que estigui d'acord amb l'ideari del banc.

Hi ha moltes opcions per invertir èticament. Hi ha bancs, com Triodos Bank, que fan les mateixes funcions que la banca tradicional però seguint criteris ètics. Val a dir que tenen pràcticament el mateix ventall de productes i que les rendibilitats són semblants a la resta d'entitats bancàries. Podeu consultar la seva web a <http://www.triodos.es/es/conozca-triodos-bank/>

També hi ha altres alternatives d'inversió ètica. Per exemple, Oikocredit recull fons i els destina a microcrèdits per a emprenedors del tercer món. Aquests crèdits serveixen perquè puguin muntar la seva pròpia empresa, explotar els seus cultius, etc. Sempre sota una estricta supervisió que assegura que els crèdits podran ser tornats amb els resultats de l'explo-tació del negoci. El projecte ha de passar per l'aprovació de la seva viabilitat per part de l'entitat abans de concedir-se el préstec. Podeu trobar més informació a <http://www.oikocredit.cat/oikocredit/> Aquestes i altres inversions ètiques les podem trobar també a <http://www.enricdurán.cat/butlleti17s09/construint-un-sistema-de-banca-tica-dabast-estatal-i-amb-vocaci-internacional>

Opinió

Aeroport Costa-Brava

■ Adrià Tauler

La localitat de Vilobí d'Onyar, veïna de l'emplaçament d'aquest institut, és coneguda per albergar en el seus terrenys l'Aeroport Costa Brava.

Aquest aeroport, construït en l'etapa franquista, es va fer per atraure el turisme, sobretot britànic, ja que a Anglaterra tenien una moneda molt forta i venien aquí com a "Reis del Mambo" en canviar la seves lliures a les nostres afeblides pessetes. Evidentment, aquesta infraestructura no va ser subvencionada pel règim, encara fou bo que no fessin impediments com es fa a dia d'avui des de l'estat veí. Els diners varen provenir dels empresaris de la Costa Brava.

Amb el pas del temps, l'entrada a la democràcia va propiciar que el manteniment d'aquesta pista de vol passés a una societat pública anomenada AENA, que l'ha ampliat i gestionat fins al dia d'avui.

A principis del 2000 una empresa irlandesa, Ryanair, va apostar molt fort muntant la seva base del sud d'Europa a Girona i va aconseguir portar uns cinc milions de passatgers (m/pax). L'aeroport es va ampliar i es va fer a la mida de Ryanair, l'ocupació voltava el 80% en tots els vols i semblava un matrimoni indestructible.

Ryanair sempre ha declarat que les operacions del Prat, Reus, Alguairó i Girona són independents entre elles. Per pressionar el govern, no va dubtar a aprofitar la demagògia d'alguns diaris locals per treure vols de Girona.

Després d'unes llargues negociacions, fa poc hem pogut saber que s'ha arribat a un acord pels propers quatre anys i 4 milions de passatgers. Tal com estàvem. Calia tot el rebombori i una temporada d'hivern perduda?

La lentitud des de l'administració pública per arribar a un acord va ser deguda als "farols" i el virus Barcelona va ser alimentat únicament des de la premsa catalana. Estimat lector, si vol entendre el món aeronàutic cal que pensi com a tal. Oblidi tot el que ha pogut llegir de llicenciats en periodisme i pregunti als experts. Si vol evitar tot aquest procés, en comptes de mirar Barcelona com una competència faci-ho com una oportunitat. En comptes de mirar Madrid, com un exemple d'infraestructura aeroportuària, faci-ho com el que és: una ciutat construïda per Carles V enmig del desert de la "meseta" central on hi ha espai per tot. Centri's, doncs, en les ciutats avançades europees. Vegem alguns exemples: Londres; cinc aeroports, a tots menys Heathrow hi vola Ryanair. Luton a més del doble de distància que el nostre aeroport té un trànsit de 10 milions de passatgers i és, amb diferència, el que té menys trànsit. París; dos aeroports immensos com Charles de Gaul i Orly, i un tercer a dues hores de París Beauvais.

D'acord, compliquem la tasca una mica, busquem una ciutat NO capital del seu país com Frankfurt, l'aeroport de més trànsit d'Europa i Hann a pocs km amb 5 milions de passatgers. El més difícil encara! Busquem el sistema aeroportuari d'un territori més petit que Catalunya. Posem el cas d'Holanda, amb 5.493 km² de superfície (Catalunya 31.895 km², 6 vegades més gran) hi trobem cinc aeroports. Schiphol a Amsterdam amb 47 m/pax Rotterdam 1,5 m/pax, Eindhoven 2,14 m/pax i dos aeroports més com Maastricht i Groningen amb 2 m/pax entre tots dos.

Tothom pot triar a qui es vol assemblar: al centralisme d'un país del segle XV o a la modernitat d'Europa. Catalunya pot ser la Suècia del sud d'Europa, i cada cop és més clar que si volem volar hem de deixar anar pes i assumir més competències en els aeroports.

Opinió

Agur ETA: i si et dic que això ja s'ha acabat?■ **Sergi Urzay**

És impossible sostreure's a l'emoció, 50 anys d'espant, horror, por, una societat enverinada amb tant de dolor, i el passat 20 d'octubre vam veure que ETA ho deixava definitivament. Encara falta molt, i encara fins a aquesta dissolució definitiva hi haurà molts passos endavant i molts passos enrere. Però tots som conscients que el 20 d'octubre vàrem tancar un capítol definitiu.

Estaran a l'alçada totes les forces polítiques? Esperem que sí, necessitem que sí... Cal tenir en compte que tots els governs, des de l'UCD fins ara, tots, han intentat acabar amb ETA.

Cal recordar a totes aquestes persones que amb la seva vida, van morir defensant l'honor de l'estat i la democràcia enfront de la bogeria i la barbàrie. Aquesta bogeria i aquesta barbàrie no es difuminaran, segueixen habitant en el cervell de molts dels qui han deixat les armes, i serà molt llarg el camí a recórrer. La societat basca no tindrà grans problemes de convivència, perquè en moments, fins i tot molt difícils, la convivència s'ha mantingut bastant bé, la dificultat serà construir un model comú entre la societat nacionalista i la no-nacionalista.

Així doncs, en el temps que s'acosta, en el qual hi haurà diverses oportunitats per parlar, el passat 20 de novembre era un dia per brindar per la generació que va fer possible aquell dia, pels qui van fer un esforç, sigui de la posició política que sigui, i esperar que hi hagi la suficient maduresa perquè no comencin a jugar en aquest moment al joc de la traveta que tantes vegades han practicat i que, en aquesta solemne ocasió, se'l guardin.

Però, com era d'esperar, els sectors més a la dreta de la dreta espanyola estaven senzillament escandalitzats per la decisió d'ETA, ja que ells sempre van creure que ETA i l'esquerra abertzale eren una única i mateixa cosa. No poden entendre que ETA digui que se'n va i que l'esquerra abertzale s'hagi mostrat crescuda davant les seves expectatives i amb les mateixes idees que deia tenir abans.

Aquest és el problema polític que hi ha. Caldria dir a aquest sector, a aquest "Tea Party" espanyol, que encara que el disseny del final d'ETA l'hagués dissenyat el mateix José Maria Aznar, és a dir, que ETA notifiqués la fi del terrorisme, igualment estarien els mateixos milers de simpatitzants de l'esquerra abertzale que, ja sense ETA, no han tingut cap dificultat a l'hora de tenir representació a l'Eusko Legebiltzarra (Parlament Basc) i al Parlament Espanyol. De manera que aquesta resistència és una obstinació que procedeix d'un desenfocament que està condemnat a produir molts disgustos, sobretot al Partit Popular.

Comencen temps molt difícils i per descomptat que cal dialogar, però de què cal dialogar? Doncs de presos i d'armes, no cal parlar de política, cosa inútil, si estaran al parlament totes les forces polítiques. L'esquerra abertzale, doncs, ha de començar a recompondre's per iniciar bé el seu procés democràtic, ja que no té ni un minut d'experiència democràtica, no ha estat mai democràtica.

Ongi etorri berria Euskadi, inork ez dezala abiatu bidea utzi, irabaztera goza eta. Benvinguts al nou Euskadi, i que ningú no abandoni aquest camí perquè guanyarem.

17N■ **Maria Deulofeu**

Saltar tanques i contenidors, aguantar interrupcions de classe, contenidors cremats, pintades, més pintades i més contenidors cremats, transport públic aturat, carreteres tallades, gent tancada a la facultat... Això sí que és una vaga universitària.

Com cada any, se sol fer alguna vaga a la universitat per mostrar la disconformitat sobre alguna qüestió. Aquest any la vaga anava sobre la pujada dels preus de les matrícules universitàries. De bon matí, els piquets ja es van encarregar de fer-se sentir amb el bloqueig a les entrades del campus i a l'entrada de les facultats (en el cas de la UAB).

A la tarda la visió del campus era desoladora: contenidors cremats, pintades a tot arreu, papers per terra, algun vidre trencat... En veure tot això el meu nivell moderat de frustració i indignació va acabar pujant. Vull pensar que les destrosses van ser ocasionades per un grup minoritari dels anomenats "perroflautas" però, realment, algú s'estranya que apugin els preus de la matrícula si per cada vegada que es fa vaga s'han de comprar contenidors nous, apagar algun incendi i esborrar les pintades?

7Ciències

Lynn Margulis, inconformista de l'evolució

■ Jordi Serra

Som el producte d'un acte d'amor; o, més ben dit, de canibalisme; bé, un amor caníbal. I la persona que ho va descobrir ens va deixar el passat 22 de novembre. Lynn Margulis (5/3/1938-22/11/2011) va ser una de les pensadores més originals i creatives en el camp de la biologia. Va emetre hipòtesis irritants, realitzà descobriments sorprenents i emocionants, fou repudiada per l'ortodòxia científica, va lluitar contra ella i guanyà. Si no hagués estat per la seva deriva un pèl extravagant hagués guanyat el Premi Nobel. Però era massa fidel a si mateixa, i també massa tossuda com per a permetre que petits detalls com ara la bona opinió de l'"establishment" científic afectés el seu judici.

Lynn Margulis ha contribuït, potser més que ningú, a valorar i dignificar els bacteris als nostres ulls. Aquesta biòloga de Boston, nascuda a Chicago, copçà la transcendència de la cèl·lula bacteriana; trasbalsà la classificació dels éssers vius amb el seu arbre dels cinc regnes, quatre d'eucariotes (els animals, els vegetals, els fongs i els protocists, que són els antics protozoous, i les algues) i un de procariota (els bacteris); proposà la teoria de la simbiogènesi, que explica la cèl·lula eucariota com una integració simbiòtica de diverses cèl·lules bacterianes; i formulà, juntament amb James Lovelock, la famosa hipòtesi Gaia, que concep la Terra com a un macroorganisme. Déu n'hi do.

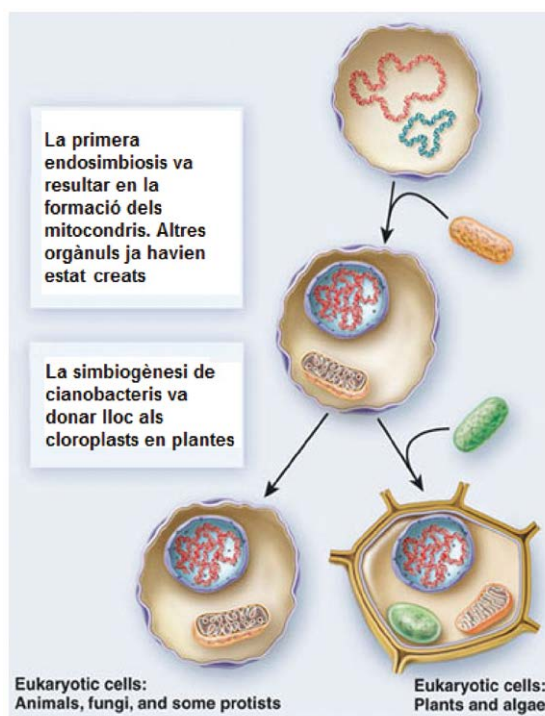
L'any 1966 Lynn Margulis era una professora recent doctorada associada a la Universitat de Boston. Havia començat els seus estudis universitaris a l'edat de 14 anys; és a dir, que ja comptava amb un grau d'experiència en el competitiu i exigent món acadèmic. Segurament a causa d'això sospità que molts oposarien resistència quan va publicar *On the origin of mitosing cells* (*Sobre l'origen de les cèl·lules mitòtiques*), un article que va ser rebutjat per 14 o 15 revistes, segons la seva autora, i que finalment fou publicat al *Journal of Theoretical Biology*. En aquell article Margulis recuperava idees obsoletes i reformulava teories perdudes per tal de construir una hipòtesi valenta i revolucionària: l'origen d'alguns dels òrgans que constitueixen les cèl·lules eucariotes (les que compten amb nucli) era un procés d'endosimbiosi, o altrament dit **simbiogènesi**. Segons aquesta idea els cloroplasts de les plantes (els que capten la llum per dur a terme la fotosíntesi) i els mitocondris dels animals ("fàbriques" de conversió energètica) haurien estat en el seu origen éssers vius independents que, capturats o devorats, van saber adaptar-se a la cooperació amb el seu depredador, en un règim de mutu benefici i pacífica convivència. En altres paraules, les cèl·lules amb nucli, les que ens constitueixen a tots nosaltres, són producte d'un acte de cohabitació i simbiosi.

"La vida és una unió simbiòtica i cooperativa que permet triomfar a aquells que s'associen", afirmava. Abans, altres investigadors havien proposat idees semblants, però fou sens dubte Margulis la primera a establir aquella possibilitat amb estudis microscòpics i amb detalls precisos i certament convincents. La idea de la simbiogènesi, tanmateix, no encaixava amb els paradigmes de la teoria evolucionista vigent, amarada encara de la visió clàssica de la lluita per la supervivència i la teoria de "el més fort".

Detalls com ara que els cloroplasts i els mitocondris són els únics òrgans que posseeixen el seu propi ADN, independentment del material genètic del nucli, no van resultar ser suficients. Lynn Margulis va veure com rebutjaven la seva hipòtesi, i fins i tot com les seves idees eren objecte de menyspreu i escarni. Avui dia la teoria de la simbiogènesi es troba a tots els llibres de text de biologia bàsica i fins i tot hi ha qui la considera una de les més grans aportacions en aquest camp durant el segle XX.

Així doncs, la Terra era el centre de l'Univers i els humans, els reis de la creació. Demolidorament, els avenços científics han anat mostrant la humil condició astronòmica de la Terra, petit planeta d'un modest sistema estel·lar d'una galàxia secundària, i la discreta dimensió biològica dels humans, uns primats d'aparició força recent, escassament rellevants en termes ecològics fins que ens hem posat a destrossar-ho tot.

Això sí, som eucariotes. És a dir, tenim cèl·lules d'anatomia complexa, amb nucli diferenciats i tot d'estructures que, a poc a poc, hem anat aclarint què fan. Ens quedava si més no aquests espais de superioritat, no com els pobres bacteris, menudències unicel·lulars d'anatomia simple. Doncs ni això, perquè ara sabem, gràcies a Lynn Margulis, que la fisiologia dels bacteris és prodigiosament diversa, molt més eficient que la nostra, i capaç d'explotar qualsevol ambient imaginable. Descansi en pau.

GrAf0mAnla La dlaBòLiCa MaNia D'eScRiUrE

GI-533

■ Gustavo Chiappe

Cada día coges el coche para realizar el mismo viaje de veinte minutos hasta el trabajo. Desde hace tres meses viajas por la noche, el invierno y sus horarios hacen que lo hagas en la oscuridad. En un universo que termina en la zona iluminada por los focos del coche. Sólo en el mundo, con la radio puesta en el canal de noticias, controlando el reloj digital del coche cada cinco minutos para llegar a tiempo y esperando no encontrar ningún tráiler o tractor en el mismo sentido de marcha que te obligue a reducir la velocidad o realizar maniobras reprobadas por el código de circulación. Es una de las consecuencias de vivir en un pueblo rural y trabajar en una ciudad de provincia.

Hoy es diferente, has salido de casa y encuentras la claridad, las farolas de la calle no se notan, la luz de la mañana las ahoga. Cuando coges la carretera, el sol está sobre el horizonte, desparramando una luz horizontal y dorada que ilumina trozos del paisaje.

Hoy existe el mundo, el cielo es de un azul intenso, sin nubes, las ramas de plátanos y álamos de cultivo, aún sin hojas, tejen un encaje sutil bajo el cielo de la mañana. En la orilla de los arroyos, sucede lo mismo, más enrevesado, con las acacias. Los pinos piñoneros muestran sus grandes parasoles oscuros sobre sus troncos de rojo dorado donde los toca la luz.

Las hojas de los robles, que no caerán hasta la primavera, muestran un dorado apagado. Los bosques de encinas y pinos, negros donde no llegan a iluminarse, vuelven verde oscuro sus copas donde les da la luz solar; al pie de los troncos, que miran al oeste y al norte, resplandecen las manchas blancas de las últimas nieves. Aquí y allá almendros en flor anuncian la primavera próxima.

Los campos de cultivo, donde no llegan los rayos solares, muestran color blanco: las últimas heladas del invierno que se resiste a marchar. Donde se iluminan, el verde claro de los cereales está cubierto de finas gotas del rocío matinal.

Al cruzar la zona volcánica, los barrancos de basalto muestran una variación cromática desde el negro oscuro al ocre claro a medida que se van iluminando por los rayos solares. Hacia el norte las lejanas montañas azules muestran sus cimas nevadas de reflejos carmesíes donde llegan los rayos solares.

A la salida del último pueblo, en la rotonda elevada, adivinas la ciudad aún dormida, envuelta en la bruma del río y del *smog*.

En diez minutos comienzas otra jornada de ocho horas.

Niu de llops. Història d'un pou on no s'ha de tornar a caure

■ Sergi Urzay

Mira't aquestes paraules. Fixa't bé en cadascuna d'elles. Morfemes que tu pintes en fonemes quan els vas passant pel pinzell de la teva veu. Lletres que mai van ser inventades per ser escrites, sinó per ser enteses.

No m'escoltes. Ja ningú m'escolta. Ningú repara en el que dic. Esteu tots assumits en un immens, solitari i ensordidor silenci, i us és igual el que us digui, us expliqui, us avisi, us cridi o us murmuri.

T'he mentit. Justament el que et vaig dir que no faria mai. Ho he fet. Repetides vegades. Encara que això no és el pitjor. El pitjor és que ho he anat fent des del primer dia. Des que et vaig conèixer. Et vaig dir que per fi t'havia trobat. Et vaig dir que eres la meua una entre un milió. Et vaig intentar explicar que mai m'havia sentit així. Que tu eres el meu abans i el meu després. I que si tu em volies, ja no buscava més.

Després et vaig explicar que estimava l'estabilitat que em proporcionaves. Et vaig dir que això era el que sempre havia desitjat. Et vaig posar en el lloc de les meves inquietuds, creient que així, igual per casualitat, mataries la bèstia. I vaig ignorar que aquesta bèstia, si no menja inquietuds, se'm menja a mi.

Vaig deixar de tastar, per tastar amb tu. I tot el que tastàvem va ser deliciosament inoblidable. Però no era el que havia tastat sense tu. Tastem, ens tastem i ens agradava el que tastàvem, que va ser molt diferent al que podíem tornar a tastar mai. I això, la impossibilitat de tornar-ho a tastar, va ser el que, segurament, ho va fer molt més apetitós del que realment és.

No sé a qui vaig voler enganyar. Però quin engany més bonic, la veritat. Tant de bo tots els enganys tinguessin moments tan dolços com els nostres. Tant de bo totes les mentides portessin tanta raó, tanta veritat.

Disculpa'm t'ho prego, t'ho segueixo preguntant. No sé ni com m'ho he tornat a creure cada vegada. M'he explicat aquest conte tantes vegades que fins i tot els meus millors amics passen dificultats per a fer-se els crèduls. Em vaig quedar sol estrenant il·lusió cada primer cop. I encara així, des de dins d'aquesta bogeria, torna a ser l'única cosa certa, el més real que existeix, el més gran que hi ha i que, vés a saber, probablement viuré mai.

Sé que em tornarà a passar. Aquest per sempre que dura una estona. Aquest mai més que sempre torna. Tornaré a desmentir tot el que he dit, tornarà a semblar-me tot un assaig, tornarà a ser increïble i tornarà un per fi a perdre el "per".

No em miris així. No és una cosa de la que em pugui sentir orgullós. Pensa que el fet que jo et mentís no significa que fossis tu l'única enganyada.

Ja no enganyaré més. Em veig capaç de tornar-me a mentir. Però ja no amb tu. Ja no contra tu.

GrAfOmAnla La dIaBòLiCa MaNia D'eScRiUrE

El veritable objectiu de l'explosió

■ Arnau Restudis

A dos quarts i cinc de tres de la tarda, hi havia massa tranquil·litat a Sicília. Aquell dia hi havia una gran reunió secreta entre els presidents o primers ministres dels EUA, el Canadà, el Regne Unit, França, Alemanya, Rússia, Aràbia Saudita i la Xina. Eren en el soterrani d'un restaurant del port de Sicília dinant i parlant de problemes d'espionatge, d'algunes persones que cada cop sabien massa coses sobre els secrets governamentals i militars i, això, no els interessava pel seus interessos. Així que estaven pensant què hi podien fer per solucionar els problemes.

De sobte hi va haver una apagada. Tots els guàrdies de seguretat, guardaespalles o militars van apropar-se als seus caps per protegir-los en cas que hi hagués algun problema. Un militar alemany va decidir anar a mirar què havia passat al generador, però, al cap de deu minuts d'haver-se endinsat en la foscor, no va tornar. Com que no tornava, dos homes francesos, que protegien el president de França, van agafar els binocles amb visió nocturna, van carregar les armes i van endinsar-se en la més remota foscor. Dos minuts després es van sentir trets i un crit agonitzant d'un dels francesos. Segons més tard l'altre soldat francès, des de la part sud del soterrani, va dir en francès: *Une bombe! Cinq, quatre, trois, deux, un...* part del soterrani va explotar. Gairebé tothom havia pujat al pis de dalt però l'explosió va ser molt forta... Tres quartes parts del restaurant també van quedar destruïdes.

La policia, els bombers, ambulàncies... van arribar al restaurant on s'havia produït l'explosió. Sabien que era tancat, però van sentir crits de persones i de seguida van començar a treure runa. Quan van trobar al primer home, van deduir que, per com anava vestit, devia ser un militar, però no sabien què hi feia allà. Anaven passant els minuts i van trobar el president xinès i algun dels seus homes; el president francès que també anava amb els seus militars. Hores després, dins les restes del que havia sigut un congelador gegant, hi van trobar sans i estalvis el president del Canadà, el d'Aràbia Saudita, el de Rússia i el d'Alemanya cadascú amb alguns dels seus guardaespalles. No tots hi eren, alguns havien desaparegut o havien mort. Després van trobar uns quants homes morts, que eren tots militars o guardaespalles. Els havia caigut tot de ganivets, graelles i estris de cuina a la velocitat de l'explosió, una escena realment horrible de veure. Ja a la nit, van trobar sense coneixement el president dels EUA perquè li havia caigut una biga a sobre. Només faltava el primer ministre del Regne Unit. L'endemà van descobrir que per culpa de l'explosió va entrar una via d'aigua al soterrani i s'estava inundant. Van decidir ampliar la recerca del primer ministre.

Tres setmanes després ja havien començat a abandonar la recerca, quan van rebre una carta on deia que volien un rescat de 2 bilions de dòlars si el volien tornar a veure viu. A més de la carta hi havia un CD on hi havia un vídeo que demostrava que tenien el president. De seguida, els països aliats al Regne Unit van començar a muntar un grup especialitzat per recuperar-lo. Persones especialitzades en informàtica i recerca, gossos, soldats, milions invertits es van necessitar per reunir el grup. Van començar a treballar dia i nit, però van haver de duplicar la feina perquè el president dels EUA va desaparèixer misteriosament a l'ascensor d'un edifici que acabava d'inaugurar. Va passar el mateix, es va rebre una carta amb un CD que es repetia el mateix que amb el primer ministre. Les notícies tenien feina a vessar i els altres presidents, governadors, reis, primers ministres... van augmentar-se la vigilància

per estar més segurs. Els homes que s'havien contractat per buscar els dos líders desapareguts, no sabien què fer ni per on començar. El cap de tots ells, el Sr. Ricardo Skosten sabia que es trobaven davant d'uns especialistes i que això només era el principi de tot el que hauria de passar. Ricardo va dir davant de tots ells: *Això durarà, i molt. Em sembla que ens haurem de preparar per una cosa que mai de nosaltres hauria pensat que passaria. Haurem de canviar molt si volem que cap líder més sigui segrestat i recuperar els dos líders desapareguts i eliminar els que ho hagin fet. Serà una lluita per la supervivència! Haurem de resistir.*

Llibrofàgia

**El company,
de Cesare Pavese**

■ Arnau Figueras

Feia temps que anava al darrere d'aquesta novel·la de Pavese i, en veure-la en una parada de llibres de segona mà, no vaig pensar-m'hi dues vegades. Dos euros. Atesa la meua inconstància lectora, he trigat força a acabar-la, però cal dir que aquesta novel·la de Pavese, no pas gaire llarga, es pot devorar en pocs dies. Pavese, en la línia habitual, fa servir un llenguatge no gens rebuscat, assequible, entenedor, sempre al servei de la trama. Es nota que se'n serveix per explicar el que vol transmetre i no el converteix en un element problemàtic per a la comprensió de l'argument. Trobo que aquesta decisió, no sé fins a quin punt conscient per part de Pavese, és molt encertada. No vull pas dir que Pavese fos incapaç d'utilitzar un to més elevat, però dic que és encertat en el sentit que pot ser model d'escriptura, per exemple, per als estudiants, per als qui no en sabem tant, perquè fa palès que no és imprescindible fer servir un llenguatge d'alta volada per aconseguir fer un text capaç de fer emocionar.

En aquesta novel·la, Pavese traça principalment dos eixos: la relació de Pablo, el protagonista, amb un company, Amelio, el qui dona nom a l'obra; i la relació que té amb dues dones, Linda i Gina. Aquests dos eixos vertebreren les altres coneixences que Pablo fa. També hi ha dos escenaris que apareixen majoritàriament: Torí i Roma. L'acció se situa a Torí en la primera meitat de la novel·la mentre que, en la segona part, té lloc a Roma. La capital italiana fa un paper importantíssim en el relat perquè és l'indret on Pablo comença a tenir contacte amb moviments polítics seriosament, on s'implica amb els moviments contraris al règim. Cal dir que el període en què té lloc l'acció és durant els anys que el feixisme tenia el poder a Itàlia, període en el qual es perseguia, es torturava i s'eliminava els defensors de les tendències contràries al poder feixista. Aquest és, doncs, a grans trets, el marc en què s'enquadra l'obra. No voldria pas, però, revelar-vos detalls que podrien aixafar-vos la guitarra si us ve de gust de llegir l'obra.

Pavese incorpora dues de les qüestions que el van preocupar tota la vida fins al suïcidi l'any 1950: les relacions humanes (sobretot amoroses) —que, en el seu cas, van ser infructuoses, frustrants— i, d'altra banda, la política —recordem que ell va formar part del Partit Comunista Italià i que, fins i tot, va ser empresonat a Brancalione, al sud d'Itàlia, a causa de les seves activitats i coneixences relacionades amb les tendències d'esqueres.

Presentem, doncs, una novel·la de l'autor piemontès interessant per veure els comportaments humans que s'hi descriuen i també per entendre la situació dels sectors popular sota el règim feixista i els intents de vehicular una resistència a l'Itàlia dels anys 30. Per tot plegat, us en recomano la lectura: val molt la pena.

**El pa dels anys joves,
de Heinrich Böll**

■ Arnau Figueras

Ho admetré sense vergonya perquè és justament un element que sol afectar-me la tria: vaig escollir *El pa dels anys joves* perquè era un llibre curt. Sí, ho faig així, normalment. M'agraden els llibres no gaire llargs, que sé que podré acabar de pressa. Els volums enormes m'esgarriren, m'angoixen, sé d'antuvi que seré incapaç d'acabar-los. Deia, doncs, que vaig arribar a aquesta obra per les seves dimensions. Això és absolutament cert. Ara bé, també me'n va cridar l'atenció que l'autor fos Heinrich Böll. No és pas que conegués Böll d'abans, que ja n'hagués llegit d'altres obres, sinó que sabia que era un autor alemany, i això, darrerament, m'atreu.

Encara que Heinrich Böll no sigui un escriptor desconegut, tampoc no és que faci vendre llibres a cabassos, la qual cosa em condueix a pensar que és ben necessària una breu explicació de qui va ser. Böll va néixer a Colònia l'any 1917 i hi va morir el 1985. És un escriptor alemany de la postguerra. Abans d'anar a la universitat treballà en una llibreria, la qual cosa representà el primer contacte amb la literatura. En el període Nazi se n'anà a un camp de treball perquè era l'única manera de poder entrar a la universitat més endavant. Just abans de matricular-se a la universitat per estudiar-hi filologia alemanya, el va reclutar l'exèrcit alemany. Va lluitar en diversos països, fou arrestat i va passar un cert temps en camps de presoners a França i a Bèlgica. En tornar a Alemanya, va haver de reconstruir casa seva, que havia estat bombardejada, i es posà a escriure. Visqué una vida de penúries econòmiques i hagué de dedicar-se a feines editorials per a poder sobreviure. Va rebre el Premi Nobel de Literatura l'any 1972. Les obres més destacades de Heinrich Böll són *Casa sense amo* (1954), *El tren va arribar puntual* (1949), *Dietari irlandès* (1957) o *L'honor perdut de Katharina Blum* (1974).

Entrem ara, però, en la novel·la curta *El pa dels anys joves*. Heinrich Böll escrigué aquesta obra el 1955. L'acció comença el dia que el protagonista, Walter Fendrich, a causa d'una carta que rep, ha d'anar a l'estació a recollir una noia jove, Hedwig, que arriba a la ciutat per ampliar-hi els estudis. A partir del moment que Walter es desperta aquell dilluns fred comença a mirar enrere en la seva vida i ens explica què ha estat fins aquell punt. Explica situacions de la infantesa, descriu el seu pare i la relació que hi té, i sobretot com havia viscut els set anys que fa que va deixar el seu poble i va venir a ciutat a cursar estudis tècnics, com va començar a treballar i les penúries que passava, com se'n va sortir, com ha anat progressant i les expectatives que té. Això no obstant, l'arribada de Hedwig li trastocarà tota idea que tingués planejada, fa que canviï la concepció que tenia de la vida i del futur que l'esperava.

L'argument, doncs, no és gaire complex, però el que sí que és destacable, a parer meu, és la capacitat de Heinrich Böll de descriure'ns els anys de postguerra en un ciutat alemanya. Magistralment Böll explica les dificultats econòmiques que Walter ha de superar, la gana que passa i com se les enginya per tirar endavant.

Una novel·la, doncs, més que recomanable, que molts moments fa emocionar de debò, que convida gairebé a compartir la sofrença del protagonista, ens el fa molt proper i que aconsegueix transmetre les sensacions reals de moltes persones a Alemanya després de la Segona Guerra Mundial. En podeu adquirir la versió de Carme Serrallonga, d'Edicions 62.

Llibrofàgia

Una mirada més enllà del nostre interès

■ Joan Pubill

Són moltes les situacions en què un gest, un oferiment o una atenció ajuden a la convivència, a la millora entre individus, a la interacció que s'anomena *civilitzada*. Ser persona, sentir-se viure, és ajudar aquells que ho necessiten, no per deure, sinó per felicitat, com va dir José Martí. Si a cada gratitud que se'ns dóna les orelles senten una harmoniosa melodia, la vida rep una alenada d'aire revifador, que, com la brisa que aviva un foc campestre, ens envigoreix i ens reafirma, justificant per què vivim. I potser que trobem en els agraïments per les nostres bones obres un plaer tan immensurable es deu a la raresa d'aquests, com els diners els quals com més en circulen més devaluats i menys valor tenen. D'aquí que s'obtingui tanta delectança. Però, què passaria si per circumstàncies alienes, de cop i volta, ens veiéssim obligats a vetllar continuament pels altres perquè som els únics capaços de fer-ho?

José Saramago suscita aquest dilema a *Assaig sobre la ceguesa*, una novel·la que, situada al cor de l'ètica, no deixa de ser trepidant, tant per l'estil i l'ús de la llengua com per la dimensió universal que planteja.

Un brot de ceguesa blanca, de causes desconegudes, atacà, inexorablement, sense fer cap mena de distinció, a la població lusitana. A tota menys a la dona d'un oftalmòleg. Ben aviat el país es col·lapsa, malgrat la lluita incessant del govern i de l'exèrcit per arraconar i posar en quarantena a tots els infectats, que cada vegada són més i més, i aïllar-los en un hospital sota vigilància. La lluita per la supervivència allà dins és dura: conviuen centenars de cecs apilats en habitacions, els quals, com tot individu, sigui vident o no, ha de complir unes necessitats biològiques i antropològiques. El dia a dia porta a la perseverança, a la resignació; en d'altres, la pèrdua de la noció del temps no és més que un sentir morir, un deixar de viure. En canvi, per a l'esposa del metge, decaure significa no aprofitar el do que encara li és correspost, i s'afanya a fer d'ulls d'una multitud indefensa, decaiguda i invàlida, la qual, tot i haver sortit de l'hospital, no en pot apreciar el canvi. S'erigeix de gos pigall fins que l'epidèmia desapareix de la mateixa manera en què va manifestar-se, sent un misteri.

A partir de la figura de la dona de l'oculista, Saramago obre les portes a la reflexió personal mitjançant l'alteritat: definir-nos a partir de l'altre, en aquest cas d'aquella que, podent cometre les atrocitats més inimaginables, capaç de fer el mal amb la impunitat encobrint-li les espatlles, decideix arrossegar i guiar als que no poden valdre's per si mateixos. L'autèntica ceguera no és la tara física, sinó la moral. La protagonista de Saramago, anònima, com tota la galeria de personatges que van desfilar al llarg de la novel·la i en tota la seva obra, segueix aquell vell proverbi que introdueix el lector a les primeres pàgines de la lectura: *Si pots mirar, veu. Si pots veure, repara*.

Ventanas al interior. Vivencias recopiladas por Enrique Méndez Vives.

■ Sylvia Barragán

Diu la contraportada del llibre:

Vivencia: es un hecho de experiencia que se incorpora a la personalidad del sujeto.

Decenas de personas aceptaron relatar brevemente, y de forma anónima, una o más vivencias personales. Las edades, las ocupaciones y los lugares de residencia de los autores cubren un amplio abanico.

Los relatos, sobre temas muy variados, trasuntan autenticidad y sinceridad. Ventanas abiertas que permitirán al lector conocer experiencias singulares y, tal vez, confrontarlas con las propias.

Per tal de tenir una idea de les vivències recollides en el llibre us n'ofereixo un tast.

Luz...

Hace años que te han transplantado a este nuevo mundo, hace años que arrastras un vaivén de soledades, de deseos inconexos. Tu hijo mayor ya te acompaña, por el camino quedó tu relación con su padre y ahora estás embarazada de tu segundo hijo. Aún no sabes si será un niño o una niña.

Esa mañana fría y soleada de otoño estás sola en casa, como cada mañana. Él ha ido al trabajo, tu niño a la escuela y tu te has quedado, como siempre, recogiendo los restos del desayuno, haciendo las camas, pensando en la forma en que puedes volver a cocinar lentejas y acelgas de manera que no parezca la misma comida de ayer y la del día anterior. Como única compañía la radio y en Aragón: Radio Nacional de España. Casi no escuchas el programa de Luis del Olmo, simplemente te acompaña, dentro de poco la apagarás para preparar las clases de la tarde.

Estás cansada y preocupada como casi siempre. Cansada por el embarazo, cansada de esa soledad tan íntima que hace tiempo que no te abandona. Deberías estar cansada por la falta de dinero o por la falta de casi todo, pero no es así: sólo estás cansada de sentirte sola.

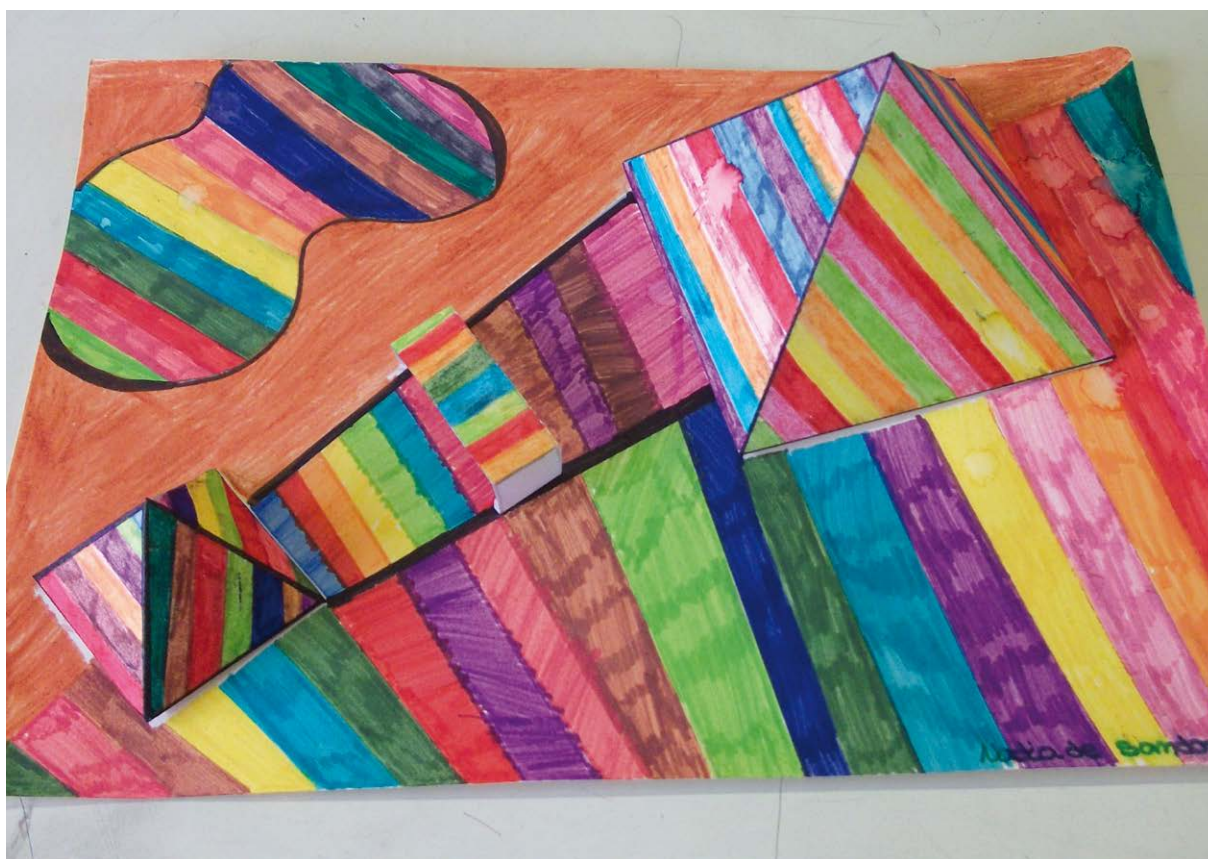
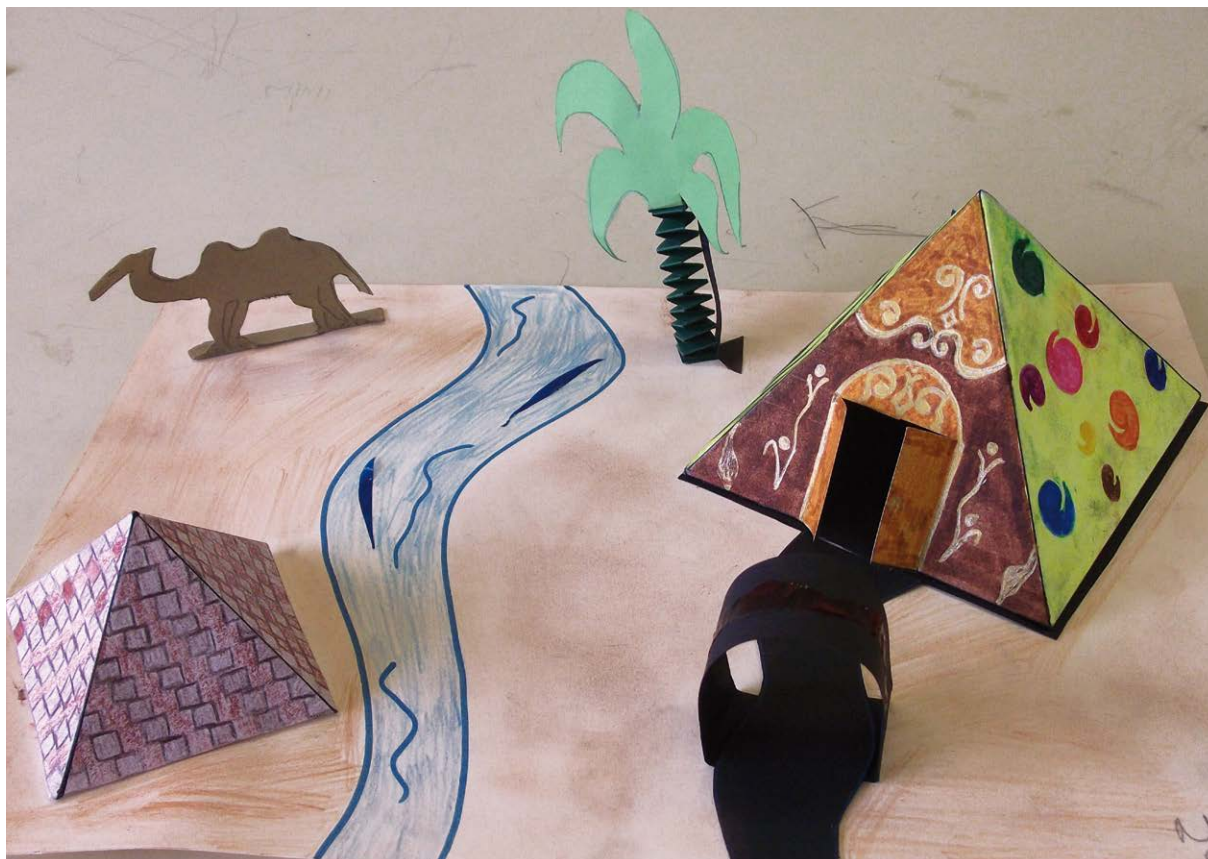
Aún hoy recuerdas, después de tanta lluvia y tantos soles, el olor y el color de la casa. La luz se cuela por las rendijas, por los balcones, por las rendijas, de tal manera que parece casi una presencia física, casi demuestra su corporeidad, casi la puedes tocar no solo con el pensamiento sino acunarla en tus brazos como pronto volverás a acunar una parte de ti. El olor de estar al borde del pueblo, en el límite de lo habitado, desde tus ventanas solo ves campo, verde y amarillo. A veces, cuando sales a caminar con la perra y pasas por el borde del trujal, te parece que caminas sobre los límites de la tierra conocida y el paisaje se transforma en un espacio tuyo y único.

De repente hay algo que te saca de ti, que te estira hacia fuera, que te hace volver a la luz que se cuela por las rendijas, a los restos del desayuno y te transporta a otro tiempo en el que la soledad se escondía detrás de tu risa de niña-adolescente: estás escuchando la misma voz que te hablaba de historia, que te seducía con la pasión puesta por quién ama lo que explica y ese acento, tan montevideano, te recuerda que realmente poco importan las lentejas y las acelgas ni el contenido de la entrevista, sino sentirte parte de algo. Y la soledad es un poco menos soledad y el llanto es el mismo llanto que se te derramó la primera vez que volviste al paisito, doce años después de tu apresurada marcha.

Art i artistes novells

1r d'ESO

■ Maria Calduch, Mariona Nierga, Noemí Sánchez, Miruna Buterez, Nadia de Sandoval, Joan Tassis.

Art i artistes novells

Art i artistes novells

Llocs per descobrir

Un viatge a l'estranger

■ Núria Singh

Hola! Aquest octubre/novembre he marxat dues setmanes a l'Índia i he escrit aquest reportatge per si dubteu d'anar-hi o no.

A l'Índia, concretament al Punjab, feia força calor. Encara que sembla que allà sempre faci calor, els hiverns són molt freds. Has de tenir molta experiència per conduir, perquè tothom es posa en el carril que vol, sense tenir en compte el cotxe de darrere.

De Delhi a casa dels meus avis hi ha 8 hores de trajecte en cotxe. És bastant cansat, però comptant les hores que no pots dormir a l'avió encara ho és més.

Els primers dies els vaig passar a casa de la meua tieta. Ara que havia construït una casa més gran, em va agradar força.

Tenia unes vistes espectaculars.

També vaig anar a dos casaments. La veritat és que trobo que no seria necessari decorar el cotxe on viatgen els nuvis.

Un dels últims dies vaig anar al temple daurat amb els meus cosins. De camí cap a la destinació (3 hores de trajecte) vam parar en un restaurant molt conegut a l'Índia, *Haveli*. Comparat amb els lavabos d'altres restaurants d'Índia, eren impressionants!

Després d'esmorzar ens vam dirigir cap a Amritsar, el temple daurat. Una vegada allà vam anar a una botiga especial on havies de deixar les sabates, perquè allà és obligat anar descalç. De la botiga al temple hi havia uns minuts a peu; ja que havíem d'anar descalços, vam anar més ràpid.

Vam arribar i era fantàstic, sensacional, extraordinari, impressionant... Podies anomenar-lo amb els adjectius que volguessis però mai trobaries el que el descrivís perfectament.

Diuen que si vas al temple daurat i et banyes amb l'aigua de l'estanc, ets immortal.

No hi vam poder entrar perquè hi havia com dues o tres hores de cua.

A la tornada vam parar al McDonald's, i la veritat és que no té el mateix gust que el d'aquí.

Aquest ha estat el meu viatge i espero a que us animeu a anar-hi!

Llocs per descobrir

Noruega, existeix la nit?

■ Robert Alcañiz

Noruega és un país de postal, però nosaltres ens vam cansar de veure postals, així que vam decidir anar-hi. I després de 2500 Km conduint, vam veure això.

Un país magnífic, però no solament el país, sinó la gent que hi habita, especialment la manera de conduir, perquè tant se val que s'estiguin tres hores anant a 40 Km/h darrere teu, perquè tens garantit que no t'avançaran fins que ho creguin convenient.

A més, parlen molt bé l'anglès, i això és molt útil si no en saps gaire, ja que tenen una pronúncia espectacular.

Però a part de la gent, també hi ha un aspecte que fa que sigui un país atractiu i especial, i és la seva bellesa. Des del sud fins al nord, et trobes carreteres precioses, passant per boscos de coníferes i tundra, encara que

sempre amb la possibilitat que es creui un animal, ja sigui gran o petit. Pot ser que sigui gran com un ant o un cérvol, o petit i grassonet com els lèmmings, uns ratolins encantadors que travessen la carretera posant en perill la seva vida. I si t'apropes al mar,

cosa que no és gaire difícil, veuràs fiords de quilòmetres i quilòmetres de llargada, especialment bonics quan toca el sol. I si vols veure un paisatge pelat i sense arbres, et recomano anar a les muntanyes: podràs

Una de les altres coses que tampoc pots deixar de fer és anar a les illes *Lofoten*, unes illes situades per sobre del cercle polar àrtic. De fet no és que siguin gaire grans, però tenen molt d'encant: cases de fusta de colors al costat de la costa, penya-segats que s'alcen des de la costa, dofins nedant al costat de la costa... A les illes es pesca bacallà i a l'hivern, durant l'època que es pesquen, et trobes tot de bacallans penjant d'uns assecadors. Unes illes realment espectaculars!!

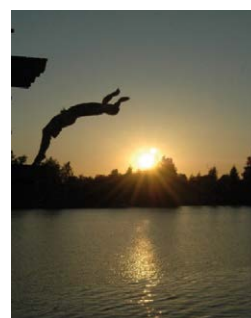
Els animals que hi ha són també espectaculars, i n'hi ha molta més diversitat que a Catalunya: ants, glotons, llops, óssos, guineus, lèmmings, erminis, balenes... Però n'hi ha d'altres que són àrtics i viuen a les illes *Svalbard*, que formen part de Noruega però estan al grau 80 de latitud nord, i pràcticament tot l'any estan nevades: l'ós polar, la guineu àrtica, les balenes, rens àrtics...

Les aurores boreals també són un al·licient turístic, ja que són un vertader espectacle de llums. Jo no vaig tenir la sort de veure'n cap, però vés a saber, potser vosaltres en veieu! Tot i que a l'estiu costa molt més veure'n ja que el dia és

molt més llarg i hi ha molt poques hores de fosc. Imagineu-vos si n'hi ha poques que quan hi vam estar nosaltres només hi havia una hora de nit!

I no em direu que amb tot el que us he explicat, no us vénen ganes de visitar aquest país nòrdic tan meravellós!

I si en fem una pel·lícula?

El capellà de les Planes, l'any 1329

■ Elvis Mallorquí

Abans de començar, he de demanar disculpes a tots els habitants de les Planes d'Hostoles que puguin llegir aquest text. El que hi ha escrit no parla directament d'ells, sinó d'un dels seus avantpassats. D'un que, segons les informacions que en tenim, podria haver estat el pare d'una bona colla dels planencs del segle XIV. Això no seria cap problema si no fos que aquest personatge era ... ni més ni menys que ... el capellà del poble.

Primer surten els crèdits de la pel·lícula al damunt d'un fons d'una visió aèria del castell d'Hostoles. La càmera aixeca el vol i porta l'espectador per damunt de la vall del mateix nom, una vall sense carreteres ni carrilets, sense escoles ni fàbriques, només amb moltes minúscules cases de pagès es-

Sant Feliu de Pallerols i la part alta de la vall d'Hostoles.

campades a la plana del Brugent i als marges de les muntanyes que l'envolten. I, l'un rere l'altre, els campanars de les set esglésies parroquials de la vall: Santa Maria de Pineda, Sant Iscle de Colltort, Sant Pere Sacosta i, al centre de la vall, el nucli de població

més important, Sant Feliu de Pallerols; més avall del castell d'Hostoles, Sant Cristòfor de Cogolls, Santa Maria de les Encies i, al final, Sant Cristòfor de les Planes. A mesura que la càmera va deixant la vall d'Hostoles, es va acostant al curs del riu Brugent o més exactament al camí que circulava a prop seu, a una distància prudencial, i que procedia de la vila d'Amer.

En el mateix moment en què apareix el títol de la pel·lícula —*Quan la nit cau*—, la càmera es fixa en un personatge tot vestit de negre que cavalca damunt d'un ase blanc. L'acompanyen dos servents a peu, carregats amb un sac ple de papers cadascun. És el visitador episcopal, de nom Ramon Albert. Ve de l'Empordà, de Llers, d'on és sagristà. Però fa gairebé un mes que volta per les estranyes terres de la Selva. El 22 d'octubre del 1329 havia començat la seva tasca a Fornells: visitar totes i cadascuna de les parròquies de la plana de la Selva i de les Guillerries, en nom del bisbe, preguntar a clergues i laics pel compliment dels preceptes eclesiàstics. Després d'acabar l'encàrrec, prenia més notes per recordar bé les noves terres que estava descobrint.

Ja en començava a estar tip. El 14 de novembre era al monestir d'Amer. Després de dinar ja començava a tirar amunt, cap a la vall d'Hostoles. No estava tranquil. Només donava voltes als estranys poders que tenia un clergue d'Amer amb qui no havia pogut parlar: li havien dit que, en lloc de dedicar-se a celebrar misses, era metge i dominava l'"art quirúrgica". Només en sabia el nom, Dalmau de Llobera.

Així, cavil·lant, no es va adonar dels senyals que assenyalaven que s'acabaven els dominis de l'abat d'Amer i que entrava a la senyoria del castell d'Hostoles. Es tractava d'uns costells, d'uns pals aixecats arran del camí on es lligaven tots aquells que havien estat condemnats pel senyor. Al capdamunt, lluien estels sobre un fons d'atzur, blau. Eren les armes dels senyors d'Hostoles.

Tot d'una es va trobar que s'acostaven dos guerrers, si se'n pot dir així, que els barraven el pas, a ell i als seus acompanyants. Anaven vestits com a simples pagesos, però portaven uns escuts i uns cascs fets de cuir i em-

punyaven amb les seves mans brutes unes espases mig rovellades.

- El nostre senyor ens ha ordenat que no us deixem passar.

- I qui és el vostre senyor? Si és en Dalmau de Rocabertí, casat amb na Beatriu de Serrallonga, també és el meu senyor!

- No, estem parlant de mossèn Jaume de Palau, cavaller i senyor de la casa de les Planes.

- Esperarem, doncs, però que no tardi massa. El bisbe m'ha encomanat la missió de visitar totes les parròquies del bisbat i no hi ha ningú que pugui interferir en aquesta tasca, si no és que vulgui veure com li cau la ira celestial al damunt.

Un dels dos guerrers va córrer de seguida. Devia haver anat a buscar el seu senyor, que, al cap de poc, arribava, mal engiponat i acompanyat d'un escuder. Amb un cert neguit, va començar a excusar-se pel retard que li havien causat en aquesta més que lloable tasca de la visita pastoral. Reverències, besades a les manes, genuflexions, el cavaller s'estava rebaixant davant i als peus de l'emissari episcopal. "No és gens freqüent, aquesta actitud", pensava el visitador. Es va oferir a acompanyar-lo fins a l'església parroquial, així mentre feien via, li començaria a descriure els principals problemes de la vida de la comunitat de les Planes.

- Problemes? Quina mena de problemes? — preguntà el visitador. I girant-se cap als seus servents: "Vosaltres, escrivans, prepareu-vos per començar a prendre nota".

El cavaller va començar la seva narració. El principal problema de la parròquia tenia un nom: Pere de Fàbrega. Era el clergue domer de la parròquia, l'encarregat de celebrar la missa, de batejar i enterrar els parroquians i, sobretot, de vetllar per la salut i per la salvació de les seves ànimes. En realitat, però, segons el cavaller Jaume de Palau, els encaminava de dret cap al pecat i a l'infern. Aixecant la mà, tremolosa, assenyalà una casa, a l'entrada de la cellera.

- Allà..., allà el domer hi té una tafureria. Hi acull molts homes vils i lladres per jugar, que hi porten els fruits dels seus robatoris, dels quals en Fàbrega en rep una part.

L'escuder de Jaume de Palau, anomenat Pere de Boixeda, va assentir amb el cap, confirmant l'afirmació del seu senyor.

- Jo ... ho he vist amb els meus propis ulls!

Van seguir caminant. Al costat de la porta de la cellera de les Planes hi havia una casa forta, ben alta, feta de pedra de la regió, amb finestres allargades per a defensar-se millor. El cavaller va manar a l'escuder que preparessin un bon àpat pel visitador, que aquella nit dormiria allí.

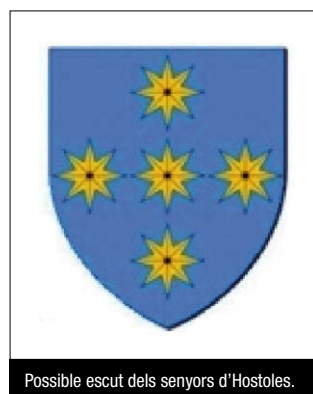
- No, no... El meu ofici em porta a dormir a l'església parroquial o a les dependències dels clergues.

- No ho faci, mossèn. Si no vol córrer perill, vingui aquí a la nostra torre.

- Primer, he de visitar l'església.

- Sí, sí, que l'acompanyem.

Van creuar el portal d'entrada a la cellera, el petit nucli de cases presidit per l'església parroquial de Sant Cristòfor, aixecada en una petita elevació a la part de ponent. Les cases eren molt petites: parets de tàpia —o fang assecat—, una porta, finestres que no tancaven bé, teulades fetes de canyes i branques. L'olor que se sentia era, com a tots els pobles, molt penetrant:

Possible escut dels senyors d'Hostoles.

I si en fem una pel·lícula?

els porcs i les ovelles camaven pels carrers, enmig de petites basses d'aigües brutes.

El cavaller i el seu escuder s'aturaren a l'escala que permetia entrar a l'església. Des d'allí van començar a assenyalar cadascuna de les cases i a descriure qui hi vivia a dins:

- Aquella és la casa de na Toscana sa Boixeda, de qui el domer, Pere de Fàbrega, té dos fills. Cada dia esmorzen junts – començà Jaume de Palau.

- És ben cert. Aquesta na Toscana és cosina meva –hi afegí l'escuder–. Al costat hi viu na Pegot, la filla d'en Pillat, que és cosina de segon grau de na Toscana. El domer també hi té algun fill d'aquesta dona.

- Na Pixot viu al costat. És una dona molt esquerpa. Gairebé no parla amb ningú, però la gent del poble diu que el domer també la visita alguna nit. No vol que se senti sola.

- No és pas com la veïna, n'Astruga. Aquesta té fills del domer, Pere de Fàbrega, i del seu cosí, Bernat de Pinya. No entenc com s'ho ha fet, aquesta.

- Na Maria d'Estodolet viu al costat, amb la seva filla. També és del domer.

- Ara, però, prefereix viure amb na Vila. És la seva concubina, la seva companya dels últims temps. Li ha donat un parell de fills. Però diuen que és una bruixa... I que va arribar a matar un infant seu, d'un altre home, a la cort dels porcs!

- Na Ruireta i na Maria comparteixen la casa veïna. La primera ja té un fill del domer; l'altra encara no, però si segueix visitant-la, aviat en tindrà algun.

El visitador Ramon Albert no s'ho podia creure. Pel que li explicaven, el rector de les Planes era pitjor que un agent del dimoni, era el diable personificat!

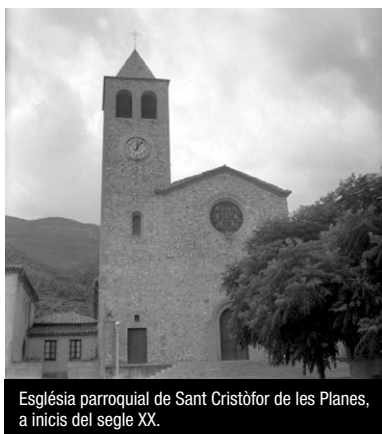
- I encara això no és tot. Diuen que en Pere de Fàbrega ha conegut carnalment moltes més dones a part de les mencionades.

- Fins i tot una dona santa com la que cuidava l'hostal de sa Cloposa, que era cosina de na Toscana i de na Pixot.

Al cap de poc aparegué el diaca, l'ajudant del domer a les cerimònies religioses. Es deia Berenguer Alger. No ho va confirmar tot, però sí bona part de les acusacions. Ramon Albert ho féu remarcar als seus ajudants i, tot seguit, els prengué el pergami que estaven escrivint per comprovar si era veritat. El visitador li va demanar qui es quedava amb el delme de la parròquia: era el cavaller Ramon de Sant Romà, que vivia a la parròquia veïna de Sant Feliu de Pallerols. Però també l'advertí: qui es quedava amb la primícia, que era ni més ni menys que mig delme, era el domer, Pere de Fàbrega. Amb aquestes rendes, amb la tafureria i amb tota la gent del seu seguici, incloent-hi dones i fills, s'havia convertit en el veritable senyor de les Planes.

S'estava fent fosc. Alguns parroquians més s'hi van acostar. Arnau de Campmort va escoltar el resum de les declaracions anteriors i ho va confirmar tot.

Tot d'una, l'esgarip d'un corb va fer callar tothom. Un silenci tens es va estendre. Les campanes, tot seguit, van començar a entonar el toc de vespres. Qui tocava les campanes, si tothom era allà? Esverats, tots els que envoltaven el visitador van desaparèixer. Tots, menys un home. S'encenen

Església parroquial de Sant Cristòfor de les Planes, a inicis del segle XX.

llums de les cases properes de l'església que, abans, havien semblat buides i deshabitades.

- Jo també voldria explicar el meu testimoni. Sóc Pere de Llobera. He escoltat les declaracions dels dos primers testimonis i sí, és veritat, que tot això ho diuen. La veritat, però... qui la sap, la veritat?

Mentrestant, havien començat a sortir cares estranyes de les cases que envoltaven l'església. Moltes dones, molts nens. Al final, un home vestit de capellà, impecable, altiu, amb la mirada inquisidora, acompanyat de més homes, alguns armats. S'acosta a Ramon Albert per demanar-li, amb una veu volgudament dolça:

- Benvingut, mossèn.

- Vós sou el domer, mossèn Pere de Fàbrega.

- El mateix.

- He vingut, en nom del bisbe, a practicar la visita pastoral a la parròquia de les Planes. He de preguntar per l'estat de les ànimes dels parroquians.

- Tot bé, mossèn. Tot bé.

- Hi ha alguna persona que calgui corregir pel seu comportament pecaminós?

- Tot bé, mossèn. No hi ha res a corregir.

La veu calmada, amb pauses incòmodes, no transmetia cap mena de tranquil·litat per al clergue visitador. Tot i això, va gosar respondre'l i advertir-lo.

- Disculpeu, mossèn. He escoltat diferents persones que m'han explicat de vós certs comportaments i fets que no s'adiuen al que el bisbe, seguint els canons dels concilis provincials i les constitucions dels sínodes diocesans, demana de tots els clergues parroquials. Per això, i en virtut del poder que m'atorgà el nostre bisbe Gastó de Montcada, us ordeno i us manó que comparegueu personalment davant del jutge episcopal de la ciutat de Girona el proper dijous abans de la festa de Santa Caterina.

Cap reacció. El clergue Pere de Fàbrega no es va immutar. Com si no ho hagués escoltat. Va girar el cap i, amb una sola mirada, va manar a l'únic testimoni que s'hi havia quedat, Pere de Llobera, que s'acostés al visitador.

- Mossèn, li vull presentar el meu germà, que ha vingut aquest matí d'Amer, on viu.

- Sóc Dalmau de Llobera, clergue i mestre cirurgià. Què vol que li fem?

Era el metge d'Amer a qui li havia de preguntar com era que havia abandonat la pràctica de la religió per la cirurgia, una art que el diable havia estès per tal que els fidels no s'acostessin a les esglésies. Somreia. Tots els que l'envoltaven, també somreien. El domer, Pere de Fàbrega, va començar a riure fort. Algú va aixecar enlaire un ganivet, que lluí a la llum de la lluna creixent. A continuació, un crit enmig de la nit: "Aaaaaaaahhhhhhhhh!"

* * *

L'acta de visita de les Planes s'atura amb la declaració del mossèn Pere de Fàbrega. L'endemà segons el llibre de visites pastorals el visitador era a Cogolls i, a la tarda, a Sant Feliu de Pallerols. Havia marxat, doncs, de l'infern de les Planes. Com ho va aconseguir? No ho sabem. Només sabem que la pàgina que conté la declaració de la parròquia de les Planes hi ha els senyals d'una mossegada, d'una mossegada especial: els ullals estan molt més marcats que la resta de dents, fins al punt que travessen unes quantes pàgines del volum. Qui va clavar aquesta mossegada? Era un humà? Era una bèstia?

Entrevista

Enquesta a l'Eduard Boada

■ Sergi Guillén

Avui entrevisto Eduard Boada, que va ser el cantant del grup *Frenètic* que van arribar al més alt de les llistes musicals i, en separar-se, es va fer cantautor.

- Eduard, com va començar tot això de dedicar-te a la música?

La música sempre m'ha agradat, de petit passava hores amb la meua mare escoltant la ràdio i cantant cançons, en aquells anys érem molt més de ràdio que de televisió i això em va encaminar força. Més endavant vaig voler tocar la guitarra; al principi em va semblar un instrument molt difícil i em vaig plantejar deixar-ho, però el meu pare em va encoratjar a seguir. Amb els anys vaig evolucionar prou com per a poder començar a escriure les meves pròpies cançons, encara que el meu primer grup va ser de versions.

Frenètic va néixer quan jo tenia 18 anys, amb l'única ambició de passar un estiu divertit amb una colla d'amics. L'estiu següent ens vam tornar a ajuntar i mica en mica el projecte va anar agafant forma. Van arribar els primers concerts, i d'aquests en vam recollir els diners per a pagar-nos la primera maqueta. La maqueta va fer que els concerts es multipliquessin, i amb ella vam guanyar alguns premis que ens van permetre gravar una segona maqueta. Aquesta segona maqueta ens va seguir obrint portes i d'alguna manera ja no hi havia marxa enrere: el que havíem descobert de la música ens havia agradat, i vam decidir apostar per nosaltres i intentar convertir aquella espècie de hobby en alguna cosa més seriosa. A partir d'aquí ja van venir els discs i el descobriment d'un món apassionant a nivell musical: els escenaris eren més grans, hi havia més llums i venia més gent als concerts, però vam descobrir també les entranyes d'un negoci fosc que ens va desencantar força.

- Després d'una dècada essent el cantant de *Frenètic*, com és que has decidit fer-te cantautor?

De la cançó d'autor m'atrau tot: el valor melòdic de la música, el valor del text, el tractament acústic, el silenci de l'oient, la intimitat i la personalitat del missatge... De fet, salvant distàncies insalvables, sempre he intentat donar un tractament d'autor a la meua música; les meves cançons neixen sempre d'una lletra o bé d'una melodia, mai vénen d'un riff guitarrer, d'una línia de baix o d'un ritme de bateria. Per a vestir les cançons de *Frenètic* sempre vam partir de la melodia i el text, com ho fan els cantautors. Potser l'única diferència avui que *Frenètic* no existeix és que les meves cançons sonen més despullades, però en l'essència continuen essent el mateix.

- Creus que tindràs èxit ara que ja no ets a *Frenètic*?

Quan escric, quan toco i quan canto ho faig per necessitat vital. El cor em demana que ho faci i durant aquella estona em sento plenament reconfortat, feliç, això és l'èxit. Si vendré o no vendré molts discs, tindrè més o menys seguidors i faré més o menys concerts no puc saber-ho, però tampoc m'interessa massa. L'èxit comercial no depèn ni de mi ni de les meves cançons, és més, no estic disposat a perdre ni un mil·límetre d'identitat per a optar a tenir èxit. Jo faig la música que m'agrada, gaudeixo d'allò que faig, es pot tenir més èxit?

- Ara que ets cantautor, com és que de nom artístic t'has posat *Uat Boada*?

Uat és una distorsió del meu nom, així em cridaven els més petits de la família quan tot just començaven a parlar. Té molt a veure amb el pas del temps, la nostàlgia i és que la nostàlgia és el meu nord a l'hora d'escriure; no sóc un gran inventor d'històries, em serveixo de les meves pròpies vivències per a escriure cançons. M'agrada la sonoritat del nom, i em recorda a l'època en que els petits m'anomenaven així. Avui ja s'han fet grans

i saben dir el meu nom amb tota correcció, cosa que em recorda que el temps passa molt ràpid.

- No t'interessaria formar una altra banda ara que tu ets jove?

Segueixo tocant amb els meus "antics" companys de *Frenètic*. Seguim assajant dues vegades per setmana, encara que ara fem versions. Per sort, la nostra va ser una història amb un final bonic, som bons amics i ens ho passem bé junts. A part d'això tampoc vull convertir-me en un cantautor solitari, per poc que pugui vull seguir-me envoltant d'amics músics que em donin un cop de mà. A l'escenari s'hi viuen moments molt especials i bonics de compartir, però la música té moltes altres coses que viscudes en solitari tindrien una dimensió molt més petita: les hores d'espera, els sopars d'abans del concert, les converses interessants i les mil anècdotes que recopiles amb els anys no serien res sense amics amb qui viure-ho i poder-ho compartir.

- Quants Cds has pensat gravar ara que ets cantautor?

No he planificat el futur més enllà de la propera cançó. Tinc l'avantatge de tenir un estudi de gravació propi i això m'ha portat a treballar d'una manera un xic peculiar. El meu mètode consisteix en enregistrar una cançó i quan està acabada penjar-la a la xarxa perquè tothom la pugui escoltar i se la pugui descarregar. És possible que un dia em decideixi i agrupi les cançons en un CD, però si ho faig només serà una manera de donar una unitat cronològica o bé temàtica a la meua música i una excusa romàntica per a poder oferir un producte complert, amb un disseny, les lletres impreses, fotografies... De moment no entra en els meus plans, prefereixo que la gent es descarregui les cançons de manera gratuïta, les posi al seu Mp3 o al pen drive del cotxe i les faci sonar a tot volum. Ah, i si les comparteix amb les seves amistats encara millor.

- Sobre el tema de discogràfiques, voldries formar part d'una o no t'interessa?

El meu és un projecte que viu del present i necessita una autonomia que cap discogràfica podrà donar-me. A més, a això has de sumar-li la profunda crisi que viu el sector discogràfic, si no es venen discs és difícil que les companyies apostin de veritat per productes nous. De totes maneres, la meua no és una postura radical, faré sempre el que cregui que és millor per al meu projecte musical.

- Quan siguis més conegut amb aquest nou projecte, t'agradaria fer un duet amb algun altre cantautor, com en Joan Masdeu?

Ja he dit abans que compartir sempre és bonic, tant li fa amb qui sigui. El més important per a mi és que no deixi de sonar mai la música, que soni, que soni, que soni....

- Moltes gràcies Edu per l'entrevista.

Gràcies a tu Sergi.

Activitats del centre

Sortida a Roses

■ Glòria Villa

Ἐνταυθα δ'έστί καὶ ἡ Ῥόδη, πολίχνιον,
τινὲς Ῥοδίων φασί”

“... i aquí també hi ha Rhode, una petita ciutat que alguns diuen que és dels Rodis.”

Geographica Strabonis, s. I aC

El divendres 14 d'octubre els alumnes de quart d'ESO del nostre institut que aprenen Llatí van participar en una trobada a la Ciutadella de Roses. S'hi van aplegar uns 250 alumnes i 20 professors amb un doble objectiu: difondre el coneixement del jaciment de Roses i posar en contacte l'alumnat que aprèn Llatí a l' institut. El director territorial del Departament d'Ensenyament de la Generalitat a Girona, Albert Bayot, va participar en l'obertura de la jornada, que es va dur a terme amb la col·laboració i el finançament de l'Ajuntament i Patrimoni de Roses, espai cultural de la Ciutadella. La primera trobada es va realitzar el maig de 2009, en aquella ocasió a Empúries.

La moneda grega de Roses, la data de divendres –14 d'octubre de 2011– i una cita del geògraf grec Estrabó es van estampar a la samarreta commemorativa d'aquesta segona Trobada d'estudiants de Llatí de quart d'ESO. Els alumnes es van dividir en grups per tal de realitzar les activitats programades, que van consistir en una visita guiada al museu, la muralla i els jaciments grec i romà de la Ciutadella, a més d'una conferència sobre el recinte a càrrec d'un arqueòleg.

El programa també va incloure un esmorzar, servit al pati d'armes de la Ciutadella i integrat per diferents menjars típics de l'època romana: gàrum, pastís d'olives, fruits secs, dolços de panses o figues, dàtils, formatges, codonyat, melmelades i suc de fruites variades. Durant l'acte de cloenda vàrem cantar el *Gaudeamus igitur* i una versió en llatí de *L'hora dels adéus*.

T'AGRADARIA SER MEMBRE DE LA REVISTA?

DÓNA LA TEVA OPINIÓ
SOBRE EL QUE VULGUIS

NARRACIONS

REPORTATGES

FOTOGRAFIES

DIBUIXOS

CURIOSITATS

PASSATEMPS

COMENTARIS CRÍTICS

...

NO T'HI PENSIS MÉS!

*"Les paraules constitueixen la droga
més potent que mai hagi estat
inventada per la humanitat"*

R. Kipling (narrador)

Si estàs interessat o simplement
vols fer algun suggeriment o
enviar algun escrit posa't en
contacte amb algun dels membres
del consell de redacció o de la
coordinació de biblioteca (Ramon
Llorens i Sylvia Barragan) o envia
un correu electrònic a
revistaessantacoloma@gmail.com

